

Ders İmecesini Araştırmaları Bize Ne Söylüyor?

Oben KANBOLAT¹ , Uğur YILDIRIM² , Beyzanur PİRİMOĞLU³ , Eda TAT⁴ , İlknur KALKAN⁵

¹Dr. Öğr. Üy., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, okanbolat@erzincan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1910-6863.

²Milli Eğitim Bakanlığı, ugryldrm263@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8437-6272.

³Milli Eğitim Bakanlığı, byzprmoğlu96@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9821-380X.

⁴Milli Eğitim Bakanlığı, edatat24@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0203-6894.

⁵Milli Eğitim Bakanlığı, ilknurkalkannur@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3534-2129.

Makale Bilgisi

ÖZET

Geliş Tarihi:
01.09.2023

Kabul Tarihi:
18.09.2023

© UEAD 2023
Tüm hakları saklıdır.

Ders imecesi uluslararası platformda öğretmen yetiştirme ve geliştirmede yaygın bir şekilde kullanılan, ülkemizde de son yıllarda adını sıklıkla duyduğumuz bir mesleki gelişim modelidir. Ülkemizde farklı amaçlarla farklı katılımcı profilleri ile yürütülen ders imecesi çalışmalarının genel bir tablosunu sunmanın; hem gelecekte ders imecesi uygulamaları gerçekleştirecek olan uygulayıcılar (öğretmen, öğretmen adayı, idareci, vb. gibi) için hem de bu alanda çalışmalarını yürütecek olan araştırmacılar için kıymetli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada, Dergi Park platformu kullanılarak (Eylül 2021 tarihine dek) ulaşılan 38 makale yayım yıllarına, branşlarına, kullanılan ders imecesi türüne, araştırmada tercih edilen araştırma yaklaşımına, desenine, çalışma grubu türü ve büyüklüğüne ve süreç içinde kullanılan veri toplama araçlarına göre detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur. Ders imecesi ile ilgili ilk makalenin 2012 yılında yayımlandığı; çoğunlukla matematik branşında ders imecesi araştırmalarının yürütüldüğü; ülkemizde çoğunlukla öğretmen adaylarıyla ve okul içi ders imecesi türünün gerçekleştirildiği sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle, ders imecesi uygulamalarında katılımcı profilinin çeşitliliğinin sağlanması adına akademisyen, müfettiş, eğitim politikacıları gibi katılımcıların da sürece dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ders imecesi, betimsel içerik analizi, öğretmen yetiştirme.

What Do Lesson Study Researches Say Us?

Article Information

ABSTRACT

Received:
1 September 2023

Accepted:
18 September 2023

© UEAD 2023
All rights reserved.

Lesson study is a professional development model that is widely used in teacher training and development in the international arena, which we have heard frequently in recent years in our country. To present a general schema of the lesson study studies carried out with different participant profiles for different purposes in our country is considered to be valuable both for practitioners (such as teachers, teacher candidates, administrators, etc.) who will carry out lesson study practices in the future and for researchers who will carry out their studies in this field. Precisely for this reason, 38 articles reached by using the Dergi Park platform (until September 2021) are analysed according to publication years, branches, type of lecture study, preferred research approach, design, study group type and size, and data collection tools used in the process. The data obtained in the study were subjected to descriptive content analysis. The results were obtained such as the first article about the lesson study was published in 2012, mostly lesson study studies are carried out in the branch of mathematics and mostly lesson study is accomplished with teacher candidates in our country. Based on the results obtained, it is recommended to include participants such as academicians, inspectors, education politicians in the process in order to ensure the diversity of the participant profile in lesson study practices.

Keywords: Lesson study, descriptive content analysis, teacher education.

Kaynakça Gösterimi: Kanbolat, O., Yıldırım, U., Pirimoğlu, B., Tat, E., & Kalkan, İ. (2023). Ders imecesi araştırmaları bize ne söylüyor? *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 7(2), 49-65.

Citation Information: Kanbolat, O., Yıldırım, U., Pirimoğlu, B., Tat, E., & Kalkan, İ. (2023). What do lesson study researches say us? *National Journal of Education Academy*, 7(2), 49-65.

1. GİRİŞ

Japonca'da 'jugyo' ders, 'kenkyu' çalışma veya araştırma anlamına gelen 'Jugyokenkyu' kelimesinden türetilen ve uluslararası alan yazında 'lesson study' şeklinde adlandırılan (Fernandez & Yoshida, 2004; Iksan ve diğerleri, 2014; Lewis, 2002) ve Türkçe'de 'ders araştırması' (Birel, 2017; Eraslan, 2008; Gülhan, 2021) veya 'ders imecesi' (Baki, 2012; Bütün, 2012; Kanbolat, 2015) olarak kullanılan, 'öğretme ve öğrenmenin' geliştirilmesini amaçlayan, işbirlikli ve okul temelli bir mesleki gelişim modelidir (Cerbin & Kopp, 2006).

Ders imecesi, 1870'li yılların başından itibaren Japonya'da (Sato, 2008), 1950'lili yıllarda ise Çin'de (Chen, 2011) uygulanmış olup; batılı eğitimciler tarafından 1990'lı yılların sonlarından itibaren Singapur, Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde (Dudley, 2013); günümüzde İsveç ve Kanada gibi ülkelerde de tercih edilmektedir (Dudley, 2014). Ders imecesi dünyanın çeşitli yerlerinde kültür farklılıklarına, amaca ve ihtiyaca bağlı olarak öğretmen eğitiminde hizmet içi ve hizmet öncesi şeklinde farklı biçimlerde ve farklı ölçeklerde uygulanmaktadır (Murata, 2011).

Ders imecesi modelinde bir topluluğun belirlenen ortak bir amaca yönelik ortamı tasarlama, bu tasarımı deneme-eş zamanlı gözlemlene ve değerlendirme eylemlerinden oluşan döngüsel sürecin ideale ulaşana kadar devam etmesi söz konusudur. Ders imecesi süreci farklı araştırmacılar, farklı kültürler ve hedefler doğrultusunda farklı şekilde tanımlanabilir. Örneğin Fernandez (2002) ders imecesi sürecini hedef belirle, planla, uygula-gözlemlene, değerlendir ve son olarak elde ettiğin sonuçları paylaş şeklinde ifade ederken; Dudley (2014) hedef belirle, planla, uygula-gözlemlene, öğrencilerle görüş, değerlendir sürecinin en az üç defa gerçekleşmesini önermektedir. Hangi sürecin araştırmacılar ya da uygulayıcılar tarafından tercih edileceği, üzerinde çalışılan hedefe, grup üyelerinin profili ve özellikleri, uygulamanın gerçekleştirileceği zamana, mekana, tercih ettiğiniz ders imecesi türüne gibi pek çok değişkene bağlıdır.

Ders imecesinin süreç içerisinde yaygınlaşması beraberinde farklı ders imecesi türlerini getirmiştir. Alan yazın incelendiğinde ders imecesi türleri öğretmen adaylarıyla ders imecesi, okul içi ders imecesi, okullar arası ders imecesi ve genel ders imecesi şeklinde ifade edilebilir (Baba, 2007; Lewis & Takahashi, 2013).

Öğretmen adaylarıyla ders imecesi: Bu tür ders imecesi uygulamalarında amaç öğretmen adaylarının mesleki gelişim ve değişimlerini sağlamaktır. Özellikle öğretmen yetiştirme programlarında yer alan staj uygulamalarında kullanılan ders imecesinde aday öğretmenler uygulayacakları derslerini danışman öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleriyle birlikte hazırlar, staj yaptıkları okullarda uygulatır ve yine danışman öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleriyle birlikte değerlendirirler (Baki, 2012; Fernandez & Yoshida, 2004; Kanbolat, 2015).

Okul-içi ders imecesi: Aynı okulda görev yapan öğretmenlerin okul öğrencileriyle ya da okulla ilgili bir hedef doğrultusunda gerçekleştirdikleri ders imecesi türüdür. (Bozkurt & Özdemir (2018). Bu ders imecesi uygulamalarının amacının öğrencilerin başarılarından ziyade öğrenmeye, okul ortamına, arkadaşlarına veya kendilerine ait davranış ve inanışlarına ilişkin olduğunu belirtir.

Okullar arası ders imecesi: Bu ders imecesi türünde farklı okulda görev yapan bir grup öğretmenin ortak bir hedef doğrultusunda süreci deneyimlemesi söz konusudur (Fernandez & Yoshida, 2004). Bu bağlamda bir araya gelen öğretmenlerin amacı öğretilmesi zor bir kazanıma odaklanmak ya da spesifik bir durum olabileceği gibi eğitim politikacıları tarafından tavsiye edilen bir öğrenme-öğretme yaklaşımını sınıflarında uygulamaya dair genel bir durum da olabilir.

Genel ders imecesi: Katılımcı büyüklüğü açısından en fazla grup üyesi sayısına sahip olan genel ders imecesi uygulamalarında süreç isteyen herkesle her zaman paylaşımına açıktır (Lewis, 2000). Dolayısıyla odaklanılan amaç daha genel ve yaygın bir problem durumuna dairdir.

Ülkemizde de yaygın bir şekilde uygulanmaya başlanan ders imecesi sayesinde okul içi ve okullar arası iletişim ve etkileşimi sağlamak, öğrencilerin öğrenme sürecine odaklanmak, yeni öğrenme-öğretme yaklaşımlarını sınıf ortamlarına daha hızlı yansıtmak, ideal öğrenme ortamları tasarlamak ve gerçekleştirmek mümkündür. Nitekim Doğan ve Özgeldi (2018) ders imecesinin en önemli amaçlardan birinin öğretmen ve öğretmen adaylarının iş birliği içinde çalışmalarına zemin hazırlayarak mesleki gelişimlerini sağlamak olduğunu dile getirir. Bununla birlikte ders imecesi öğretmen\öğretmen adaylarının sınıf yönetimi, yansıtıcı düşünme, öğrenciyi tanıma gibi pedagojik becerilerini geliştirirken bir yandan alan ve konu alan bilgilerini de derinleştirir (Baki, 2012; Bayram & Bıkmaz, 2019; Kanbolat, 2015; Paker, 2008). Ders imecesi öğretmen\öğretmen adaylarının kendilerini güncellemelerinde aracıdır. Ders imecesi ile öğretmenler\öğretmen adayları öğretim sürecindeki ayrıntıları ve gözden kaçan durumları gözlemleme imkânı yakalar ve bu sayede öğretmenler\öğretmen adayları kendilerini geliştirip yenilikleri fark ederler (Aykan & Kıncal, 2016). Bununla birlikte öğretmenlerin mesleki gelişimleri için ideal bir hizmet-içi eğitim programı olarak kullanılan ders imecesi sürecinde (Birel, 2017) ortak bir ders planı hazırlanıp katılım sağlayan herkese eşit derecede görev ve sorumluluklar verilmesinin, öğretmenlerin birbirlerinin başarılarını paylaşmalarının öğretmenlere akademik görüş kazandırdığı Boran ve Tarım' ın (2016) çalışmasında da ifade edilmektedir. Söz konusu çalışmada ders imecesinin, öğretmenlerin birbirlerinin yaptığı öğretim yöntem ve yaklaşımlarına izin verdiği ve birbirlerinin mesleki tecrübelerinden faydalanabilecekleri bir ortam oluşturduğu da belirtilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde ders imecesine yönelik pek çok çalışmanın yer aldığı görülmektedir. Bu durum ders imecesi araştırmalarındaki çeşitliliği sağlamış olsa da ders imecesi ile ilgili genel eğilimi net bir şekilde görülmesini zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen sistematik derleme araştırmalarının araştırmacının ihtiyaç duyduğu net ve genel tabloyu okuyucuya sunduğu ifade edilebilir. Ders imecesi ile ilgili ülkemizde gerçekleştirilen ilk sistematik derleme çalışmalarından biri olan makalesinde Aykan ve Kıncal (2016) ders imecesinin yaygın uygulandığı Çin, Japonya, Singapur, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde 2011-2014 yılları arasına yayımlanan makaleleri incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda ulaşılan 50 makale türüne, yöntemine, yıllarına, veri toplama araçlarına, örnekleme ve örneklem büyüklüklerine göre değerlendirilmiş ve ders imecesine ilişkin yapılan çalışmaların son yıllarda ilgi çektiği ve daha çok matematik branşı odaklı araştırmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan çalışmaların nitel araştırma yaklaşımının çoğunlukla tercih edildiği, çoğunlukla öğretmenlerle çalışıldığı gibi metodolojik sonuçlara ulaşılmıştır.

Ders imecesi ile ilgili bir diğer sistematik derleme çalışması da Aktuna ve Özdemir'e (2020) aittir. Bu araştırmacılar 2010-2019 yıllarında ders imecesi konusunda yapılan 14 yüksek lisans, 25 doktora tezi ve 15 TR-Dizin indeksli makale araştırma türü, yayımlanma yılı, araştırma yaklaşımına, araştırma desenine,

örnekleme, konusuna ve veri analiz tekniklerine göre sınıflandırılma yapmışlardır. Bu bağlamda, tez türlerine göre doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerine göre daha fazla olduğu; yaklaşım olarak nitel çalışmaların ağırlıkta olduğu, katılımcılarında çoğunlukla öğretmenler olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Yakın zamanda gerçekleştirdiği araştırmasında Gülhan (2021) ulusal ve uluslararası veri tabanlarını kullanarak ulaştığı 68 çalışmayı ele aldığı araştırmasında tezlerin ve makalelerin çalışmanın türü, çalışmanın yapıldığı yıl, çalışma grubu özellikleri, çalışma grubundaki kişi sayısı, çalışmanın yöntemi ve çalışmanın temel disiplin alanı gibi özelliklerinin yanı sıra çalışmaların amaçları, sonuçları gibi özellikleri açısından da incelemiştir. İnceleme sonuçlarına göre ders imecesine modeline yönelik Türkiye’de yapılan çalışmaların; çoğunlukla nitel araştırma, 1-10 kişilik çalışma grubuna sahip, öğretmenlere yönelik ve ağırlıklı olarak da matematik alanında yapıldığı sonuçlarına varılmıştır.

Yukarıda ele alınan sistematik derleme çalışmalarında odaklanılan sorular ders imecesi ile ilgili çalışmalarını yürüten araştırmacılar için önemlidir. Ders imecesine ilişkin gerçekleştirilen araştırmalarda yaygın bir şekilde kullanılan yaklaşımlar ya da desenlerin ne olduğu, hangi çalışma grubu profili ile çalışıldığı, ne tür veri toplama araçlarının gerçekleştirildiği gibi yöntemsel sorulara cevap veren bir araştırma bu alanda çalışacak olan araştırmacıların metodolojik tercihlerinin belirlenmesinde önemlidir. Benzer şekilde ülkemizde ders imecesinin hangi türünün gerçekleştirildiği ve çoğunlukla hangi branşa yönelik ders imecesi uygulamalarının yapıldığı bilgisinin de yine araştırmacının kullanacağı ders imecesi türünün ve branşının belirlemede etkili olacaktır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde ders imecesi ile ilgili gerçekleştirilmiş sistematik derleme çalışmalarından farklı olarak gerçekleştirilen araştırmada ders imecesine ilişkin ulusal bazda büyük önem arz eden Dergi Park’ta yer alan makaleler incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı Dergi Park’ta ders imecesi ile ilgili yayımlanan makalelerin yıllara, branşlara, ders imecesi türlerine, araştırma yaklaşımına, desenine, çalışma gruplarına ve veri toplama araçlarına göre dağılımının nasıl olduğunu okuyucuya sunmaktır.

1.2. Araştırma Problemi

Araştırmanın problemi ise Dergi Park’ta ders imecesi ile ilgili yayımlanan makalelerin yıllara, branşlara, ders imecesi türlerine, araştırma yaklaşımına, desenine, çalışma gruplarına ve veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır? Şeklinde dir.

1.2.1. Araştırmanın alt problemleri

Araştırmada aşağıda yer alan alt problemlere yanıt bulunmaya çalışılmıştır.

- 1) Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 2) Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin branşlara (Fen bilgisi, Matematik, İngilizce vb.) göre dağılımı nasıldır?
- 3) Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin ders imecesi türlerine göre dağılımı nasıldır?
- 4) Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı nasıldır?
- 5) Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen araştırma desenlerine göre dağılımı nasıldır?

6) Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen çalışma grubu türlerine göre dağılımı nasıldır?

7) Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen çalışma grubu büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?

8) Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

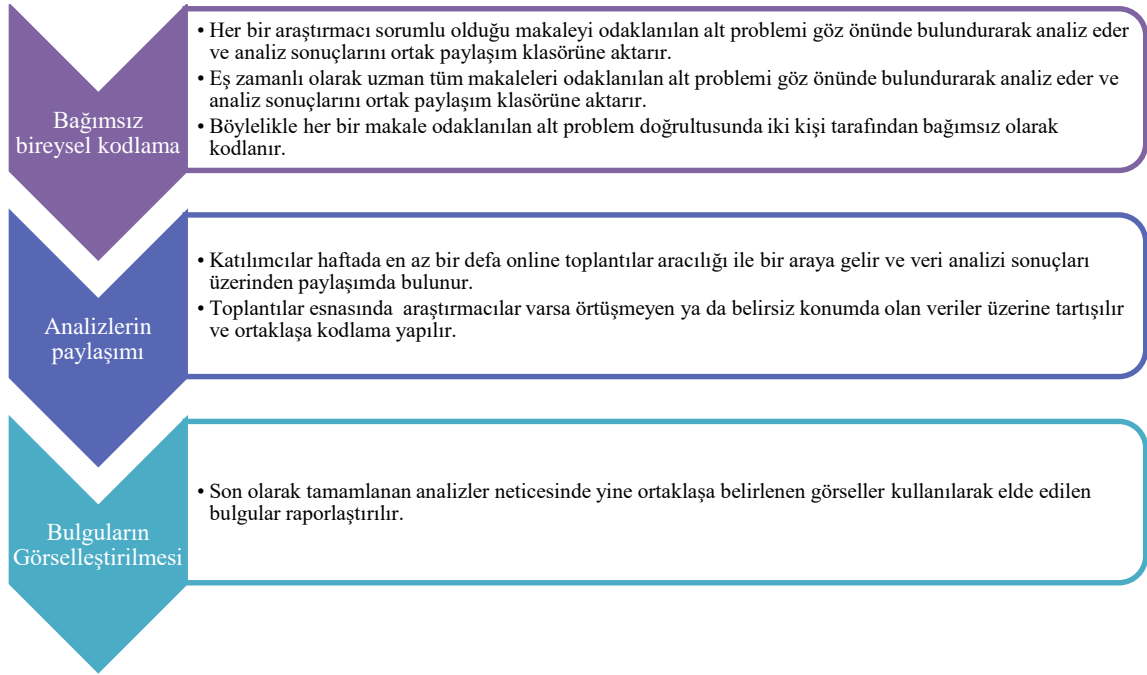
Dergi Park platformunda ders imecesi ile ilgili yayımlanan makalelerin genel durumunu okuyucuya sunmayı amaçlayan bu araştırmada sistematik derleme çalışmalarından biri olan betimsel içerik analizi deseninden faydalanılmıştır (Bellibaş, 2018; Çalık & Sözbilir, 2014). Makalelerin yayım yılları, branşları, makalelerde kullanılan ders imecesi türleri, tercih edilen araştırma yaklaşımları, desenler, çalışma grubu türleri ve büyüklükleri ve kullanılan veri toplama araçları gibi perspektiflerden detaylı bir şekilde incelenmesi gerçekleştirilerek okuyucuya ders imecesi ile ilgili yayımların genel bir tablosu oluşturulmuş ve sunulmuştur. Bu bağlamda hem okuyucuya var olan durumu betimlediği için hem de gelecek çalışmalara ışık tuttuğu için betimsel içerik analizi tercih edilmiştir (Bellibaş, 2018; Çalık & Sözbilir, 2014).

2.1. Veri Toplama Süreci

Gerçekleştirilen araştırmada ders imecesi modeli ile ilgili Dergi park platformu kullanılarak ulaşılan 38 makale incelenmiştir. Makalelere Dergi Park veri tabanı üzerinden “ders imecesi”, “ders araştırması” ve “lessonstudy” anahtar kelimelerini kullanarak (Eylül 2021 tarihine dek yayımlara) ulaşılmıştır. Ulaşılan makalelerde özellikle tam metine ulaşılabilir olması; yayım dilinin Türkçe veya İngilizce olması; ders imecesi modeli ile ilgili olması ölçütleri dikkate alınmıştır. Kitap bölümleri, bildiriler verilere dahil edilmemiştir. Araştırmaya dahil edilen makalelerin bir listesi Ek-1’de sunulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Dergi Park'ta anahtar kelimeler ve kullanılan ölçütler aracılığı ile araştırmaya dahil edilen makaleler öncelikle belirlenen şekilde (yazar soyadı, yayım yılı) isimlendirilerek dijital olarak bir klasörde bir araya getirilmiştir. Ardından 38 makale 4 araştırmacı (2., 3. ve 4. araştırmacılar) tarafından hemen hemen eşit oranda (12 makale, 13 makale ve 13 makale olarak) paylaşılarak 6 hafta boyunca her hafta bir alt probleme odaklanarak iki ay süresince incelenmiş ve analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen veri analizi süreci üç aşamalı olarak aşağıda yer alan Şekil 1’de özetlenmiştir.

Şekil 1. Veri analizi süreci

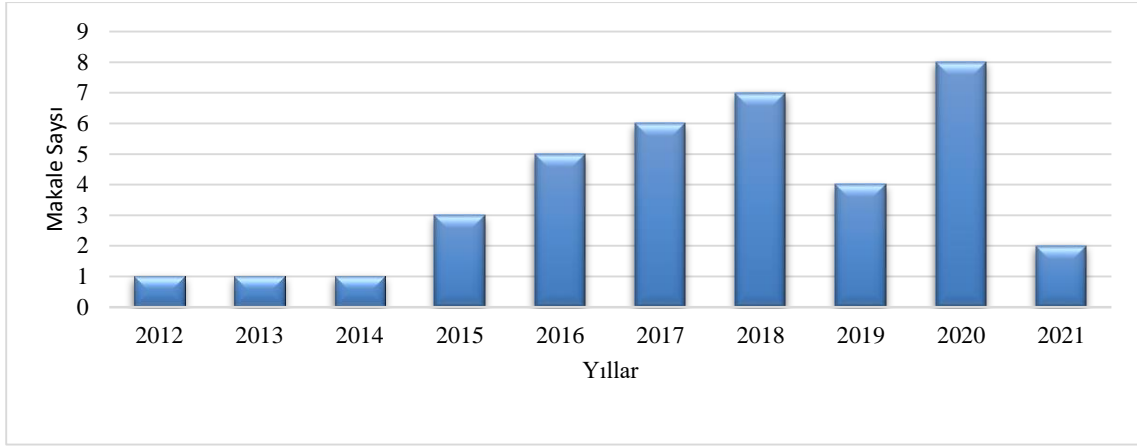
Şekil 1’den de görüldüğü üzere veri analizi süreci bağımsız bireysel kodlama, analizlerin paylaşımı ve bulguların görselleştirilmesi olmak üzere üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Bağımsız bireysel kodlama aşamasında her bir araştırmacı sorumlu olduğu makaleleri odaklanılan alt problem doğrultusunda kodlarken; eş zamanlı fakat bağımsız olarak sistematik derleme alanında bir uzman da tüm makalelerin odaklanılan alt problem doğrultusunda analiz eder. Analiz sürecini tamamlayan her bir araştırmacı dijital paylaşım klasörüne aktarır. Böylelikle her bir makale odaklanılan alt problem doğrultusunda iki kişi tarafından bağımsız olarak kodlanmış olur. Araştırmacılar ikinci aşamada haftada en az bir defa online olarak gerçekleştirilen toplantılar aracılığı ile bir araya gelir ve veri analizi sonuçları üzerinden paylaşımında bulunur. Toplantılar esnasında araştırmacılar varsa örtüşmeyen ya da belirsiz konumda olan veriler üzerine tartışılır ve ortaklaşa kodlama yapılır. Son olarak tamamlanan analizler neticesinde yine ortaklaşa belirlenen görseller kullanılarak elde edilen bulgular raporlaştırılır. Bu süreç araştırmacılar tarafından ortaklaşa belirlenen çalışma takvimine uygun bir şekilde her bir alt problem için tekrar yürütülür.

3. BULGULAR

Dergi park platformunda ders imecesi ile ilgili yayımlanan makalelerin genel durumunu okuyucuya sunmayı amaçlayan araştırmada elde edilen bulgular makalelerin yıllara göre dağılımı, ilişkili olduğu branşlara göre dağılımı, içerdiği ders imecesi türüne göre dağılımı, makalelerde tercih edilen araştırma yaklaşımlarına, desenlerine, çalışma grubu türlerine, çalışma grubu büyüklüğüne ve makalelerde tercih edilen veri toplama araçlarına göre dağılımı başlıkları altında ele alınmıştır.

3.1. Ders İmecesine İlişkin Yayımlanan Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Aşağıda yer alan Şekil 1’ de Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin yayımlanma yıllarına göre dağılımını betimlemektedir.

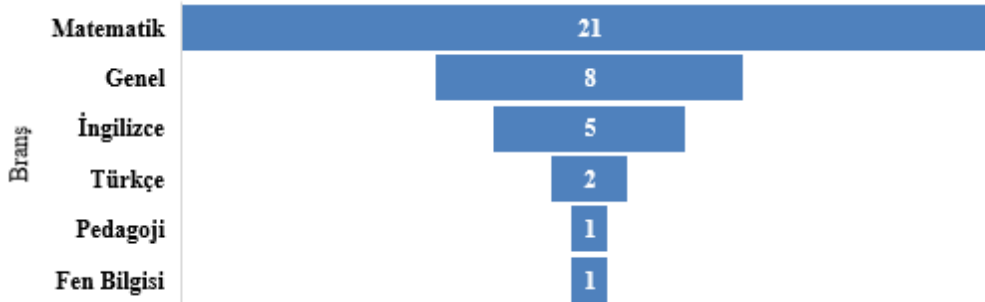

Şekil 2. Makalelerin yıllara göre dağılımı

Şekil 2’de sunulduğu üzere ders imecesi ile ilgili makaleler Dergi Park’ta ilk olarak 2012’de yayımlanmaya başlamıştır. Ders imecesine ilişkin makalelerin en fazla yayımlandığı yıl 2020 (f=8) iken; en az yayımlandığı yıl 2012 (f=1), 2013 (f=1), ve 2014 (f=1) yıllarıdır. Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin sayısında 2015 yılından 2018 yılına kadar bir artış göstermesi de dikkate değerdir.

3.2. Ders İmecesine İlişkin Yayımlanan Makalelerin Branşlara Göre Dağılımı

Aşağıda yer alan Şekil 3’te Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin branşlarına göre dağılımını betimlemektedir.

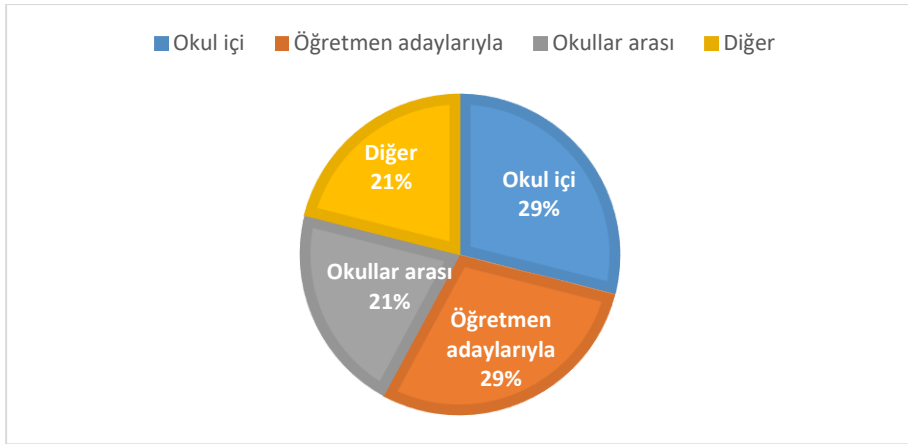

Şekil 3. Makalelerin branşlara göre dağılımı

Şekil 3’ten görüldüğü üzere Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin yarısından çoğu (f=21) Matematik branşına yönelik gerçekleştirilmiş olup, bu branşı takiben Genel (f=8), İngilizce (f=5), Türkçe (f=2), Pedagoji (f=1) ve Fen Bilgisi branşına (f=1) yönelik gerçekleştirilmiştir. Şekil 3’te ‘Genel’ kategorisinde yer alan makaleler geçmişte gerçekleştirilen ders imecesi araştırmalarından hareketle yayımlanan derleme türünden makalelerdir. Bu nedenle makalelerde herhangi bir branş sınırlaması olmadığından ‘Genel’ kategorisine dahil edilmiştir.

3.3. Ders İmecesine İlişkin Yayımlanan Makalelerin Ders İmecesine Türlerine Göre Dağılımı

Aşağıda yer alan Şekil 4 Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin ders imecesi türlerine göre dağılımını göstermektedir.

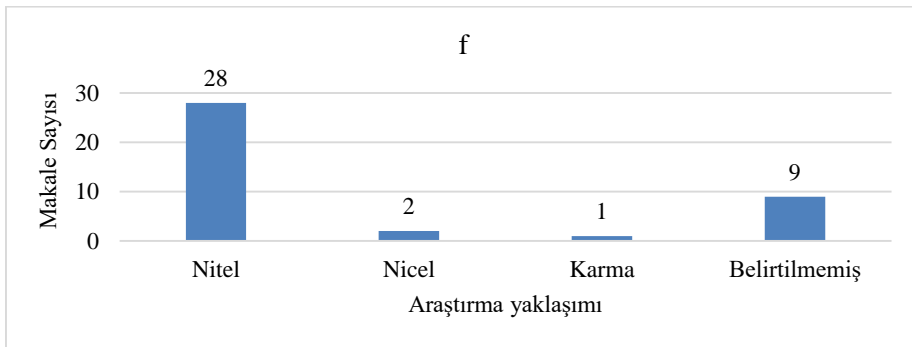

Şekil 4. Makalelerin ders imecesi türlerine göre dağılımı

Şekil 4'ten görüldüğü üzere Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin ders imecesi türlerine göre dağılımı birbirine yakın değerlerdedir. Araştırmacılar çoğunlukla öğretmen adaylarıyla ($f=11$) ve okul içi ders imecesi ($f=11$) türünü ve bu türleri takiben de okullar arası ders imecesi ($f=8$) türünü tercih etmişlerdir. Şekil 4'te 'Diğer' kategorisinde yer alan makaleler ($f=8$) geçmişte gerçekleştirilen ders imecesi araştırmalarından hareketle yayımlanan derleme türünden makalelerdir. Bu nedenle makalelerde herhangi bir branş sınırlaması olmadığından 'Diğer' kategorisine dahil edilmiştir.

3.4. Ders İmecesine İlişkin Yayınlanan Makalelerde Tercih Edilen Araştırma Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular

Aşağıda yer alan Şekil 5'te Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen araştırma yaklaşımlarının dağılımına ilişkin bulgular sunulmuştur. Bazı makalelerde araştırma yaklaşımları yazar tarafından açık bir şekilde belirtilmediği için bu makaleler "belirtilmemiş" olarak gösterilmiştir. İncelenen iki adet makalenin yaklaşımlarında nitel ve nicel ifadeleri birlikte yer aldığı için Şekil 5'te 2 makale nicel, 2 makale nitel dağılıma eklenerek gösterilmiştir. Dolayısıyla çalışmada incelenen toplam makale sayısı 38 olmasına rağmen Şekil 5'te 40 olarak gözükmektedir.

Şekil 5. Makalelerin yaklaşımlarına göre dağılımı

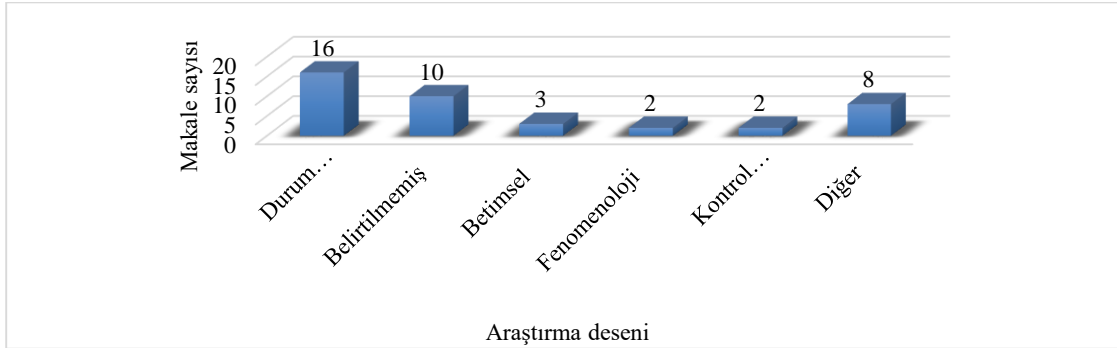
Şekil 5'te Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin araştırma yaklaşımlarına göre dağılımları incelendiğinde yaklaşım belirtilen çalışmalardan en fazla nitel yaklaşımın ($f=28$) tercih edildiği, bunu takiben sırasıyla "belirtilmemiş" şeklinde gösterilen yaklaşımın ($f=9$) ve nicel yaklaşımın ($f=2$) nadiren de karma yaklaşımın ($f=1$) tercih edildiği görülmektedir.

3.5. Dergi Park'ta Ders İmecesine İlişkin Yayınlanan Makalelerde Tercih Edilen Araştırma Desenlerine İlişkin Bulgular

Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen araştırma desenlerine ilişkin bulgular Şekil 6'da gösterilmiştir. İncelenen makalelerin bazılarında tercih edilen araştırma desenleri

yazar tarafından açıkça ifade edilmediği için bu makaleler “belirtilmemiş” olarak kategorize edilmiştir. Bununla birlikte içerik analizi, bütüncül çoklu durum deseni, çoklu durum çalışması, tekli durum çalışması, uygulama değerlendirmesi, eylem araştırması, tarama ve meta sentez araştırma desenleri düşük frekanslı (f=1) oldukları için “diğer” olarak kategorize edilmiştir. İncelenen makalelerin bazılarında birden fazla araştırma deseni tercih edildiğinden kodlanan araştırma desenlerinin sayısı incelenen makale sayısından daha fazladır.

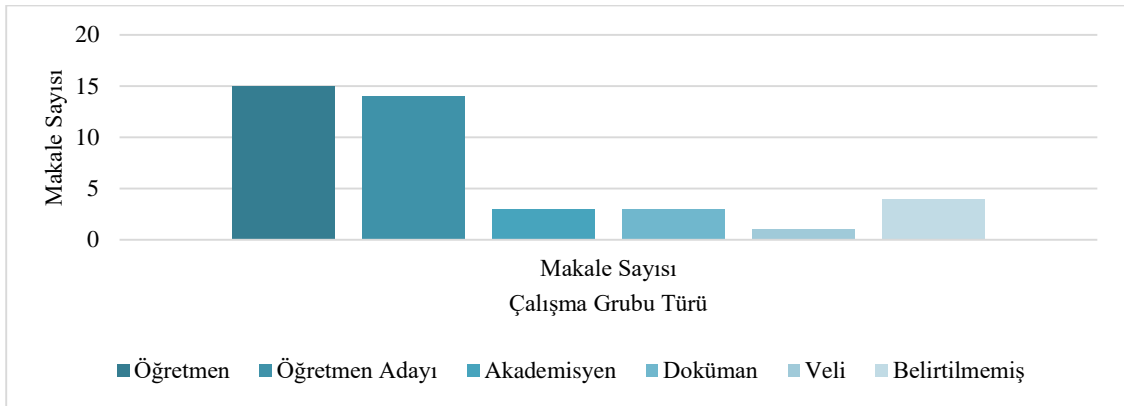

Şekil 6. Makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımları

Şekil 6’da Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı incelendiğinde çoğunlukla durum çalışmasının (f=16) tercih edildiği, bunu takiben sırası ile belirtilmemiş (f=10), betimsel (f=3), fenomenoloji (f=2) ve kontrol gruplu son test (f=2) araştırma deseni izlemektedir. Nadiren de diğer yaklaşımların (f=8) tercih edildiği görülmektedir.

3.6. Ders İmecesine İlişkin Yayımlanan Makalelerin Çalışma Grubu Türüne Dağılımı

Aşağıda yer alan Şekil 7 Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin çalışma grubu türlerine göre dağılımını özetlemektedir.

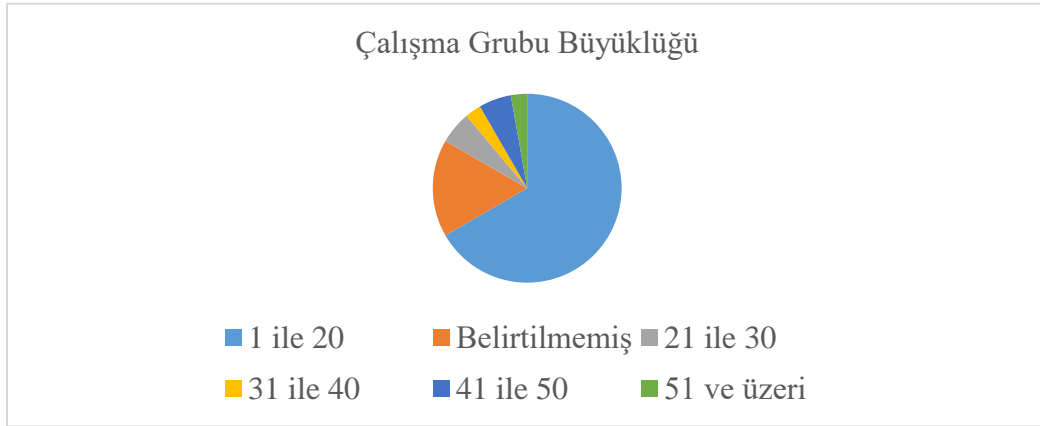

Şekil 7. Makalelerin çalışma grubu türlerine göre dağılımı

Şekil 7’de sunulduğu üzere ders imecesine ilişkin makalelerde çoğunlukla tercih edilen çalışma grupları öğretmen (f=15) ve öğretmen adayları (f=14) gruplarıdır. Bu grupları takiben sırasıyla akademisyenler (f=3) ve dokümanlar (f=3), veliler (f=1) grupları gelmektedir. Bunun yanında derleme türünden bazı makalelerde çalışma grubu türünün verilmemesinden dolayı ‘belirtilmemiş’ kategorisinde (f=4) araştırmalar yer almaktadır.

3.7. Ders İmecesine İlişkin Yayımlanan Makalelerin Çalışma Grubu Büyüklüğüne Dağılımı

Aşağıda yer alan Şekil 8 Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin çalışma grubu büyüklüklerine göre dağılımını betimlemektedir.

Şekil 8. Makalelerin çalışma grubu büyüklüğüne göre dağılımı

Şekil 8'den ders imecesi ile ilgili yayımlanmış makalelerde çoğunlukla 1-20 kişi arası çalışma grubunun tercih edildiği (f=24); ardından sırasıyla 'Belirtilmemiş' kategorisinin (f=6), 21-30 kişilik çalışma grubunun (f=2); ve 41-50 kişilik çalışma grubunun (f=2); tercih edildiği nadiren de 31-40 kişilik (f=1), 51 ve üzeri kişilik çalışma grubunun (f=1); tercih edildiği görülmektedir.

3.8. Ders İmecesine İlişkin Yayımlanan Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

İncelenen makalelerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımına ilişkin bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Aracı	f	
Görüşme Formu	Görüşme	8
	Yarıyapılandırılmış görüşme, Yarıyapılandırılmış görüşme formu	3
	Odak grup görüşme tekniği	1
	Yapılandırılmamış görüşmeler	1
	Toplam	13
Kayıtlar	Video kayıtları	7
	Ses ve video kaydı	2
	Birebir ve grup görüşmesine ait video kayıtları	1
	Ses kayıt cihazı	1
	Toplam	11
Ders planları	10	
Alan notları	9	
Gözlem Formu	Gözlem	5
	Gözlem kontrol listesi	1
	Gözlem notları	1
	Yarıyapılandırılmış gözlem çizelgesi	1
	Katılımcı gözlemler	1
	Toplam	9
Formlar	Görüşme formu	3
	Değerlendirme formu, Öğretmenlerin Değerlendirme raporları	2
	Yansıtıcı rapor	1

	Geri bildirimformu	1
	Makaleincelemeformu	1
	Toplam	8
Günlükler	Yansıtıcıgünlükler	1
	Araştırmacıgünlüğü	1
	Öğretmenlerinyansıtıcıgünlüğü	1
	Toplam	3
Anket		2
Diğer	Çalışmakağıtları	1
	Doküman	1
	Bilimsel kaynaklar	1
	Kuruluşların raporları, yayınları	1
	İnternet, web sayfaları	1
	Repertuarçizelgeleri	1
	Video transkriptler	1
	D.İ. Uygulamadeğerlendirmeölçeği	1
	Toplam	8
Belirtilmemiş		7

Tablo 1’de sunulduğu üzere ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde veri toplama aracı olarak çoğunlukla görüşme formlarının (f=13) tercih edildiği bu türü takiben sırasıyla kayıtlar (f=11), ders planları (f=10), alan notları (f=9), gözlem formları (f=9), formlar (f=8), ‘belirtilmemiş’ kategorisi (f=7), günlükler (f=3) ve anketler (f=2) takip etmektedir. Bunun yanında frekansı bir olan veri toplama araçları ‘Diğer’ kategorisi altında toplanmıştır. İncelenen 7 makalede veri toplama aracına ilişkin bilgiler yer almadığından bu makaleler ‘Belirtilmemiş’ olarak kategorize edilmiştir. Ayrıca makalelerin bazılarında birden fazla veri toplama aracı tercih edildiğinden kodlanan veri toplama araçlarının sayısı incelenen makale sayısından daha fazladır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin genel bir çerçevesini okuyucuya sunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda incelenen makalelerin yıllara, branşlarına, makalelerde yer alan ders imecesi türlerine, tercih edilen araştırma yaklaşımlarına, araştırma desenlerine, çalışma grubu türlerine, çalışma grubu büyüklüğüne ve veri toplama araçlarına göre detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında ilk çalışmanın 2012 yılında yayımlandığı ve en az makale yayımlanan yılların da 2013, 2014 yılları (1) olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni ders imecesi modelinin o yıllarda Türkiye’de ilk uygulamalarının gerçekleştirilmesi olabilir. Çalışmaların 2018 yılına kadar artış gösterdiği ve en fazla çalışmanın 2020 yılında yayımlandığı görülmektedir. 2021 yılında çalışma sayısının önceki yıllara nazaran az (2) olduğu görülmektedir. Bunun sebebi araştırmanın veri setine Dergi Park’ta yayımlanan makalelerin Eylül ayına kadar yayımlanan makalelerin dahil edilmesinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Benzer tablo Aktuna ve Gökkurt Özdemir’in (2020) yapmış olduğu çalışmada da görülmektedir. Bu araştırmacılar çalışmalarında 2010-2019 yılları arasında 14 yüksek lisans, 25 doktora tezi ve 15 TR-dizin indeksli makalede yaptığı içerik analizinde son yıllarda artış gösterdiği sonucunu dile getirmişlerdir.

Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin branşlara göre dağılımına odaklanıldığında matematik, İngilizce, Türkçe, pedagoji ve fen bilimleri öğretimi gibi farklı branşlarda yayımların olmalarına karşın çoğunlukla matematik alanında ders imecesi uygulamalarının gerçekleştirildiği makalelerin yayımlandığı görülmektedir. Dergi parktaki bu duruma benzer tablo Çin, Japonya, Singapur, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımlanan 50 makaleyi inceleyen Aykan ve Kıncal (2016) ve Gülhan (2021) da araştırmalarında dile getirilmiştir. Matematik branşının yanı sıra fen bilgisi, okul öncesi, İngilizce öğretmenlerinin veya öğretmen adaylarının kendi aralarında ders imecesi çalışmaları yaptığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonucun temelinde Türkiye'de gerçekleştirilen ilk ders imecesi uygulamalarının bu branşlara dair olmasının payının büyük olduğu düşünülmektedir.

Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin ders imecesi türlerine göre dağılımına bakıldığında en çok çalışmaların öğretmen adaylarıyla ve okul içi ders imecesi türüne ait olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun nedeninin ders imecesinin Türkiye'de yeni yeni uygulanan bir model olması ve araştırmacıların bu model ile ilgili çalışmaları kolay ulaşılabilir örneklem tercihlerinden dolayı çoğunlukla öğretmen adayları ile ders imecesi uygulamaları gerçekleştirmiş olmaları şeklinde söylenebilir. Okul içi ders imecesi türünün de çoğunlukla tercih edilmesinin nedeni ders imecesinin okullarda yürütülen zümre çalışmaları kültürüne kolay uyarlanabilir olması şeklinde yorumlanabilir. Okul içi ders imecesinin süreç organizasyonu açısından da uygun fırsat sağlamanın da önemli olduğu düşünülmektedir. Örneğin aynı okulda görev yapan öğretmenlerin ders imecesi sürecinde ortak zaman ve mekan organizasyonunun kolay yapılabilir olması gibi.

Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerde tercih edilen araştırma yaklaşımlarına bakıldığında gözle görülen bir fark ile nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Aslında ders imecesi 'planla-öğret-revize et-tekrar planla' basamaklarına dayanan derinlemesine incelenmesi gereken bir modeldir. Bu yüzden en fazla kullanılan araştırma yaklaşımının nitel araştırma yaklaşımı olması beklenildik bir durumdur. Ayrıca; Aykan ve Kıncal (2018) ve Aktuna ve Gökkurt Özdemir (2020)'ün çalışmalarda da ders imecesi ile ilgili yayımlarda çoğunlukla nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı sonucu dile getirilmiştir. Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı incelendiğinde en çok durum çalışması yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Durum çalışmasında, sınırları belirli bir araştırma durumunun doğal ortamında detaylı bir şekilde betimlenmesi söz konusudur. Benzer şekilde Aktuna ve Gökkurt Özdemir (2020)' e göre de ders imecesi ile ilgili yayımlanmış lisansüstü tezlerde ve makalelerde tercih edilen araştırma deseninin durum çalışması olduğu ifade edilmiştir.

Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin çalışma grubu türlerine göre dağılımları incelendiğinde çalışmanın en fazla öğretmenlerle ve öğretmen adaylarıyla gerçekleştiği sonucuna varılmıştır. Bu sonucun ders imecesinin öğretmen yetiştirme ve geliştirme amaçlı bir model olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde Aktuna ve Gökkurt Özdemir (2020) ve Gülhan (2021) de araştırmalarında çoğunlukla öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen ders imecesi süreçlerine ilişkin yayımların olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma da dikkat çeken diğer bir sonuç ise çalışma grubunun öğretmen, öğretmen adayları ve akademisyenler dışında bir makalede ise ebeveyn ile çalışılmış olmasıdır. Bu çalışmanın ders imecesinin işbirlikli yapısına farklı bir boyut kazandırması açısından kıymetli olduğu düşünülmektedir.

Dergi Park'ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin çalışma grubu büyüklüğüne göre dağılımı incelendiğinde en fazla 1-10 kişilik çalışma grubu büyüklüğü tercih edildiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca çalışma grubu büyüklüğü arttıkça yapılan çalışmaların azaldığı tespit edilmiştir. Bu durumun sebebi

Türkiye’de uygulanan ders imecesi türlerinin küçük ölçekte olması olarak yorumlanabilir. Araştırmacılar süreci daha sağlıklı ve kontrollü bir şekilde yürütmek adına da ders imecesi grubu büyüklüğünü az sayıda tercih etmiş olabilir. Aykan ve Kıncal (2016) da inceledikleri makalelerde sıklıkla 1-10 kişilik çalışma grubu ile ders imecesinin gerçekleştirildiğini ifade etmekte ve bu durumu öğretmen ya da öğretmen adaylarının mesleki gelişim sürecinin takip edilmesi açısından daha sağlıklı olduğunu dile getirmişlerdir.

Dergi Park’ta ders imecesine ilişkin yayımlanan makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı incelendiğinde araştırmacıların çoğunlukla sırasıyla veri toplama aracı olarak görüşme formları, kayıtlar, ders planları, alan notları ve gözlem formlarından faydalandıkları tespit edilmiştir. Araştırmalarda kullanılan ders imecesi sürecine ilişkin kayıtlar, ders planları, alan notları ve gözlem notları gibi veri toplama araçları ders imecesinin doğası gereği grup üyeleri tarafından kullanılan materyallerdir ve bu nedenle veri toplama aracı olarak sıklıkla başvuru alan veri kaynaklarından. Benzer şekilde Aykan ve Kıncal (201) ders imecesi ile ilgili yayımlanan makalelerde çoğunlukla gözlemlerin kullanıldığını ifade etmektedir. Adı geçen tüm veri toplama araçları da genellikle nitel araştırma geleneğinde kullanılır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Dolayısıyla bu sonuçlar, ders imecesi ile ilgili çoğunlukla nitel makalelerin yayımlanması sonucunun bir getirisi olarak da yorumlanabilir. Kayıtlar ders imecesi sürecinde yaşananları canlı tutmak adına önemli kaynaklardır. Araştırmacılar bu nedenle sürece ilişkin gözlem ve görüşmelerini kayıt altına almak adına sıklıkla ses kayıt cihazlarını ve kamera kayıtlarını kullanırlar (Lewis, 2002). Ders imecesinin neredeyse olmazsa olmazı olan planların sıklıkla veri toplama aracı olarak kullanılması aslında öngörülebilir bir sonuçtur. Çünkü ders imecesi süreci odaklanılan hedefe ulaşmak için tasarlanan ve ideal hale kavuşana dek revize edilen planlar üzerine kuruludur. Benzer yorum alan notları ve gözlem formları için de yapılabilir. Ders imecesi grubu üyeleri süreç içerisinde araştırma derslerini izlerken ve sonrasında değerlendirirken gözlem formlarını ve alan notlarını kullanırlar (Fernandez & Yoshida, 2004).

Araştırma sonuçlarından hareketle araştırmacılara, öğretmenlere ve eğitim politikacılarına sunulan öneriler maddeler halinde aşağıda sunulmuştur.

✓ Türkiye’de gerçekleştirilen ders imecesi uygulamalarının büyük çoğunluğunun matematik branşında olmasından hareketle araştırmacıların farklı branşlarda ders imecesi uygulama süreçlerine yönelik araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

✓ Türkiye’de gerçekleştirilen ders imecesi uygulamalarının çoğunlukla öğretmen adaylarıyla ve okul içi ders imecesi türlerinde olmasından yola çıkarak ileride gerçekleştirilecek ders imecesi süreçlerinin okullar arası hatta ulusal ölçekte genel ders imecesi uygulamaları olması önerilmektedir.

✓ Ders imecesine ilişkin gerçekleştirilen araştırmalarda çoğunlukla nitel araştırma yaklaşımının tercih edildiği görülmektedir. Araştırmacıların bu model ile ilgili gerçekleştirecekleri çalışmaların farklı yaklaşımların perspektifinden de nasıl yorumlanacağı merak konusudur. Bu nedenle ders imecesi ile ilgili karma yaklaşımın kullanıldığı araştırmaların yapılması önerilebilir.

✓ Dergi Park’ta incelenen ders imecesi modeli makaleleri göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlere bu modelin seminer dönemlerinde veya Öğretmen Yetiştirme ve Personel Genel Müdürlüğüne bağlı gerek mahalli gerek ise merkezi eğitimler verilmesi önerilebilir.

✓ Gerçekleştirilen araştırmalarda çoğunlukla öğretmen ve öğretmen adaylarının yer alması sonucundan hareketle gelecekte ders imecesi uygulamalarında katılımcı profiline çeşitliliğinin sağlanması adına akademisyen, müfettiş, eğitim politikacıları gibi katılımcıların da sürece dahil edilmesi önerilmektedir.

Yazar Katkı Beyanı:

- 1. Oben KANBOLAT:** Anafikir, planlama, veri işleme, veri analizi ve yorumlama, literatür taraması, yazım gözden geçirme ve düzeltme ve danışmanlık
- 2. Uğur YILDIRIM:** Planlama, veri toplama ve işleme, veri analizi ve yorumlama, literatür taraması, yazım gözden geçirme
- 3. Beyzanur PİRİMOĞLU:** Planlama, veri toplama ve işleme, veri analizi ve yorumlama, literatür taraması, yazım gözden geçirme
- 4. Eda TAT:** Planlama, veri toplama ve işleme, veri analizi ve yorumlama, literatür taraması, yazım gözden geçirme
- 5. İlnur KALKAN:** Planlama, veri toplama ve işleme, veri analizi ve yorumlama, literatür taraması, yazım gözden geçirme

5. KAYNAKÇA

- Aktuna, H. & Özdemir, B. G. (2020). Türkiye’de ders imecesi çalışmalarındaki eğilimler: Bir içerik analiz i çalışması. *Turkish Studies*, 15(4), 2629-2649.
- Aykan, A. & Kıncal, R. (2016). Ders araştırması kapsamında farklı ülkelerde yayınlanan bilimsel çalışmal arın içerik analizi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 19-31.
- Bayram, İ. & Bıkmaz, F. (2019). Ders imecesi modeli ve modelin öğretmen mesleki gelişimine katkısı üze rine bir inceleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(2), 577-610.
- Baki, M. (2012). *Sınıf öğretmeni adaylarının matematiği öğretme bilgilerinin gelişiminin incelenmesi: Bir ders imecesi (lesson study) çalışması*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Karadeniz Teknik Üniversites i, Trabzon.
- Birel, G. K. (2017). Matematik eğitimi araştırmaları bağlamında yeni bir yaklaşım: Ders imecesi. *Studies In Educational Research and Development*, 1(1), 60-82.
- Boran, E. & Tarım, K. (2016). Ortaokul matematik öğretmenlerinin ders imecesi hakkındaki görüşleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 7 (1) , 259-273.
- Bozkurt, E. & Özdemir, İ. E. Y. (2018). Mesleki gelişimde işbirliğine dayalı bir yaklaşım: Ders araştırmas ı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 109-116.
- Bütün, M. (2012). *İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının uygulanan zenginleştirilmiş program süre cinde matematiği öğretme bilgilerinin gelişimi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Cerbin, W. & Kopp, B. (2006). Lesson study as a model for building pedagogical knowledge and improving teaching. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 18(3), 2 50–257.
- Chen, X. (2011, November). Implications of lesson study on teacher professional development in China, Annual Conference of World Association of Lesson Studies (WALS), University of Tokyo, Tokyo.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174).
- Dudley, P. (2014). Lessonstudy: A handbook. <http://lessonstudy.co.uk/wpcontent/uploads/2012/03/new-h andbook-revisedMay14.pdf> adresinden 12 Kasım 2018 tarihinde alınmıştır.
- Dudley, P. (2013). Teacher learning in lesson study: What interaction-level discourse analysis revealed about how teachers utilised imagination, tacit knowledge of teaching and fresh evidence of pupils learning, to develop practice knowledge and so enhance their pupils’ learning. *Teaching and Teacher Education*, 34, 107-121.
- Eraslan, A. (2008). Japanese lesson study: Can it work in Turkey. *Education and Science*, 33, 62-67.
- Fernandez, C. & Yoshida, M. (2004). Lesson study: A Japanese approach for improving teaching and lear ning. Mahwah, NJ: Erlbaum.

- Fernandez, C. (2002). Learning from Japanese approaches to professional development: The case of lesson study. *Journal of teacher education*, 53(5), 393-405.
- Gülhan, F. (2021). Ders Araştırması (Ders İmecesini) Modeli Türkiye’de Nasıl Uygulanıyor, Ne İfade Ediyor?: Bir Sistemik Derleme. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 230-242.
- Gümüş, S., Apaydın, Ç. & Bellibaş, M. Ş. (2018). Öğretmen mesleki öğrenme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 9(1), 107-124.
- Iksan, J. H., Nor, S.N. A. M., Mahmud, S. N. & Zakaria, E. (2014). Applying the principle of "Lesson study" in teaching science. *Asian Social Science*, 10(4), 108-113.
- Kanbolat, O. (2015). *Matematik öğretmeni adaylarıyla yürütülen ders imecesinde dış uzmanların paylaşım içerikleri ve rolleri* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Lewis, C. (2002). Does lesson study have a future in the United States? *Journal of the Nagoya University Department of Education*, 1, 1-23.
- Lewis, C. (2000). Lesson study: The core of Japanese professional development. Paper presented at Special Interest Group on Research in Mathematics Education at American Educational Research Association New Orleans, LA. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED444972.pdf> adresinden 23 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.
- Murata, A. & Pothen, B. E. (2011). Lesson study in preservice elementary mathematics method courses: Connecting emerging practice and understanding içinde. L. C. Hart, A. S. Alston & A. Murata, (Ed.), *Lesson study research and practice in mathematics education: Learning together* (pp.103-116). New York: Springer.
- Özgeldi, M. & Doğan, D.(2018). Ders araştırması kapsamında matematik öğretmen adayları cebir öğretiminde sanal manipülatifleri nasıl kullanmaktadır? *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 12(1).
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 132-139.
- Sato, M. (2008). Japanese lesson studies, looking back and thinking forward, keynote speech, The World Association of Lesson Studies International Conference, *Hong Kong Institute of Education, Hong Kong*.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

EKLER

Ek-1: Araştırmaya dahil edilen makaleler

Aykan, A. & Kıncal, R. (2016). Ders araştırması kapsamında farklı ülkelerde yayınlanan bilimsel çalışmaların içerik analizi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 19-31.

Baki, M. & Arslan, S. (2015). Ders imcesinin sınıf öğretmeni adaylarının matematik dersini planlama bilgilerine etkisinin incelenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 209-229.

Baki G. & Işık A. (2018). Öğrencilerin matematiksel düşünmelerine yönelik öğretmenlerin farkındalık düzeylerinin incelenmesi: Ders imcesi modeli. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 9,(1).

Baltacı, S. & Yıldız, A. (2018). Geometrik yer problemlerinin yazılım destekli çözümleri esnasında tahmin et-gözle-açıkla stratejisinin kullanımı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (3), 1873-1890. Doi: 10.29299/kefad.2018.19.03.003

Bayram, İ. & Bıkmaz, F. (2019). Ders imcesi modeli ve modelin öğretmen mesleki gelişimine katkısı üzerine bir inceleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(2), 577-610.

Bayram İ. & Bıkmaz F. (2018). Exploring the lesson study experience of EFL instructors at higher education: A pilot study. *Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 313-340.

Bayram Jacobs, D. (2012). Professional development of Japanese science and physics teachers and Japanese approach in Professional development: lesson study. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 45 (2) , 33-54 .

Birel, G. K. (2017). A new approach in the context of mathematics education research: Lesson study. *Studies in Educational Research and Development*, 1(1), 60-82.

Boran, E. & Tarım, K. (2016). Ortaokul matematik öğretmenlerinin ders imcesi hakkındaki görüşleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 7 (1) , 259-273.

Bozkurt, E., & Özdemir, İ. E. Y. (2018). Mesleki gelişimde işbirliğine dayalı bir yaklaşım: Ders araştırması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 109-116.

Bütün, M. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinde ders imcesi modelinin değerlendirilmesi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 136-167.

Coşkun, A. (2017). The application of lesson study in teaching english as a foreign language. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 151-162.

Çelik, Ö. A.,& Güzel, B. E. (2016). Bir matematik öğretmenin ders imcesi boyunca öğrencilerin düşüncelerini ortaya çıkaracak soru sorma yaklaşımları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(2), 365-392.

Dağ, S. A. & Temur Ö. D. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının mikro öğretim ders imcesi uygulaması ile ilgili görüşleri. *Academy Journal of Educational Sciences*, 2(2), 120-133.

Erbilgin, E. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının ders araştırması hakkındaki görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 69-83.

Güner, P. & Akyüz, D. (2017). Ders imcesi (lesson study) mesleki gelişim modeli: öğretmen adaylarının fark etme becerilerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 16 (2), 428-452.

- Gözel, E. (2017). Sınıf öğretmenlerinin problem çözmeye dayalı ders imecesi bilgilerinin gelişiminin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 48-62.
- Gözel, E., Erdem, A. R. & Toptaş, V. (2020). Ders imecesi çalışmalarının sınıf öğretmenlerinin problem çözmeye ve kurma davranışlarına etkisi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 16-34.
- Kanbolat, O. & Arslan, S. (2018). Dış uzmanların katılımıyla gerçekleştirilen ders imecesinde katılımcıların materyal kullanımı ile ilgili paylaşımları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (1), 43-54.
- Kara, Y., & Şen, Ö. (2021). Ders imecesi uygulamalarının fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşlerine ve uygulamalarına etkileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1-20.
- Karaburğa F. & İlgin G. (2020). Ders araştırması deneyiminin İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten bir İngilizce öğretmenin etkin öğretmen niteliklerine yönelik inanışlarını nasıl şekillendirdiği üzerine bir araştırma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 239-255
- Kıncal R., & Beypınar D. (2015). Ders araştırması uygulamasının matematik öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine ve öğrenme sürecinin geliştirilmesine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 186-210.
- Özgeldi M. & Doğan D. (2018). Ders araştırması kapsamında matematik öğretmen adayları cebir öğretiminde sanal manipülatifleri nasıl kullanmaktadır? *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 12(1).
- Özdemir, S. (2019). Öğrencilerin gelişimini sağlayacak bir araç olarak ders çalışmasının uygulanması öğretmenlerin öğrenmesi ve mesleki gelişimi. *Katılımcı Eğitim Araştırması (PER)*, 6(1), 36-53.
- Özaltun Çelik, A. & Bukova Güzel, E. (2017). Matematik öğretmenlerinin ders imecesi kapsamında köklü ifadelerin öğretimine ilişkin oluşturdukları ders planı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2) , 561-594.
- Sadak, M. (2021). How do pre-service mathematics teachers enhance their lessons through lesson study? *International Journal of Scholars in Education*, 4 (1), 15-25 .
- Tepetaş Ş. & Tezcan T. (2022). Okul öncesi öğretmenleriyle gerçekleştirilen ders imecesi uygulamasının yansımalarının ebeveynler açısından değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 447-463.
- Yılmaz, N. & Özdemir, E. (2019). Ortaokul matematik öğretmen adaylarının mesleki becerilerinin gelişimi öğrenci düşüncesinin ders çalışması bağlamında yorumlanması. *Avrasya Eğitim ve Sosyal Bilimler Bildiriler Kitabı (EPESS)*14, 67-72.
- Yıldız A. & Baltacı S. (2017). Bilim sanat merkezi matematik öğretmenlerinin kurdukları geometrik inşa problemlerine bilişsel seviye düzeyleri açısından ders imecesi çalışmalarının etkisi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1481-1516.
- Yüzbaşıoğlu, S. & Babadoğan, C. (2016). Recommendations of participating teachers on the application of lesson study in Turkey. *Journal of Education and Future*, 1(9), 101-122.